

Remiss
M2022/00841

Miljödepartementet
Klimatenheten
103 33 Stockholm

E-post:
m.remissvar@regeringskansliet.se
m.klimatenheten@regeringskansliet.se

2022-09-19

Ang. Remiss Miljömålsberedningens delbetänkande Sveriges globala klimatavtryck

Tillväxtanalys ska analysera, utvärdera och redovisa effekter av statens insatser för hållbar nationell och regional tillväxt och näringslivsutveckling. Myndigheten ska ta fram beslutsunderlag och rekommendationer för utveckling, omprövning och effektivisering av statliga åtgärder samt, om det är relevant, peka på viktigare målkonflikter. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) har mottagit betänkandet "Sveriges globala klimatavtryck" (SOU 2022:15) för yttrande.

Enligt det tilläggsdirektiv som regeringen beslutade den 22 oktober 2020 ska Miljömålsberedningen föreslå en samlad strategi för att minska klimatpåverkan från konsumtion i syfte att nå en klimatomfattande hållbar konsumtion på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt effektivt sätt.

Miljömålsberedningen lämnar ett flertal förslag. Tillväxtanalys väljer att fokusera på förslagens potentiella tillväxteffekter.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Östersund
Postadress
Studentplan 3 831 40 Östersund
Besöksadress
Studentplan 3, Östersund

Stockholm
Postadress
Studentplan 3 831 40 Östersund
Besöksadress
Torsgatan 11, plan 4

Kontakt
010-447 44 00
info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se
Org. nr 202100-6164

Miljömålsberedningen förslår att SCB respektive Naturvårdsverket får i uppgift att utveckla den officiella statistiken över klimatpåverkan från konsumtion samt att ta fram metoder för att beräkna utsläppsscenarioer och effektbedömningar för Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp. Miljömålsberedningen föreslår vidare att SCB respektive Naturvårdsverket vidareutvecklar mått och beräknar utsläppsscenarioer på klimatavtrycket från svensk export jämfört med motsvarande produkters klimatavtryck i omvärlden. Utöver att potentialen att minska de globala utsläppen och sprida svenska innovationer ska Sverige genom att bli ett föregångsland även kunna snabba på andra länders klimatomställning.

Tillväxtanalys instämmer i det kan vara av intresse att veta om minskningen av Sveriges nationella utsläpp har skett till priset av ökad import av varor som är tillverkade av energikrävande och miljöbelastande processer utanför Sveriges gränser. Vi noterar att det finns flera hinder, framför allt brist på data, som gör att sådana beräkningar måste baseras på antaganden och metodologiska val som kan få stor inverkan på resultaten. Beräkningarna av konsumtionsbaserade utsläpp kan därför vara av begränsat värde i praktiken. Klimatnyttan från svensk export kan likaså vara av intresse för att utforska den svenska konkurrenskraften. Att ensidigt belysa klimateffekterna från svensk konsumtion utan att samtidigt notera den klimatnytta som svensk export kan bidra med ger en alltför begränsad bild av Sveriges klimatavtryck. Tillväxtanalys tillstyrker därför förslaget att utveckla metoder och statistikinsamling för att kunna analysera, beskriva och synliggöra klimatpåverkan och koldioxidläckage från handel.

Miljömålsberedningen föreslår vidare mål inom både konsumtion och export för att minska de konsumtionsbaserade utsläppen och för att öka exportens klimatnytta. Miljömålsberedningen argumenterar bland annat att genom att synliggöra klimateffekterna från konsumtion och export underlättas kontinuerlig uppföljning och återkommande utvärderingar vilket gör att riksdagen och regeringen kan besluta om nya och alternativa styrmedel och åtgärder.

Tillväxtanalys ifrågasätter vilka policyimplikationer som följer från ett överstiget konsumtionsbaserat utsläppsmål eller en understigen klimatnytta från exportmålet. Lite förenklat så är varken lägre konsumtionsnivå, minskad import eller ökad export förenlig med en hållbar tillväxt eller regelverken på den inre marknaden i Europeiska unionen eller i Världshandelsorganisationen. Om regering och riksdag önskar identifiera lämpliga åtgärder för att minska det svenska klimatavtrycket bör dessa baseras på de territoriella klimatmålen där Sverige har direkt rådighet, alternativt verka för ambitionshöjningar på överstatlig nivå. Tillväxtanalys anser vidare att signalvärdet som, enligt Miljömålsberedningens argumentation, uppstår av att Sverige förhåller sig till andra länders klimatlöften, inte är ett tillräckligt starkt motiv. Som konstateras i Tillväxtanalys rapport Mål och medel i klimatpolitiken (PM 2022:10:01) skapar sektorsspecifika klimatmål och högre nationella ambitioner, koldioxidläckage och ineffektivitet. Så även bortsett från bindande handelsavtal, kommer minskad import från ett land som också är bundet av kvantitativa utsläppstak endast ge högre priser och ett ineffektivt ekonomiskt utfall. I den mån

Sverige kan gå före och agera förebild i klimatarbetet bör detta därför ske på ett mindre trubbigt sätt än genom mål för konsumtionsutsläpp och klimatnytta av export. Mot denna bakgrund avstyrker Tillväxtanalys Miljömålsberedningens förslag att införa mål för minskad klimatpåverkan från konsumtion samt för den svenska exportens klimatnytta.

Miljömålsberedningen föreslår vidare att delar av flygets respektive den internationella sjöfartens klimatpåverkan ska inkluderas i Sveriges territoriella klimatmål. De territoriella utsläppen används för rapportering till FN och EU samt för att följa upp de nationella klimatmålen. Tillväxtanalys anser att de territoriella utsläppen bör beräknas i enlighet med internationella regelverk och riktlinjer och avstyrker därför förslaget.

Miljömålsberedningen lämnar flera förslag om hur det klimatpolitiska ramverket ska kunna få genomslag i offentlig upphandling. Den svenska klimatpolitiken omfattar redan den offentliga sektorn och att därtill lägga ytterligare styrning på offentlig upphandling i syfte att minska utsläppen ökar kostnaderna samtidigt som de totala utsläppen inte minskar. Tillväxtanalys avstyrker därför förslagen.

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Sverker Härd. Ärendet har föredragits av analytikern Ulrika Stavlot. I ärendets handläggning har även avdelningschef Thomas Pettersson Westerberg deltagit.

Sverker Härd
Generaldirektör

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Östersund

Postadress: Studentplan 3, 831 40 Östersund

Besöksadress: Studentplan 3, Östersund

Stockholm

Postadress: Studentplan 3, 831 40 Östersund

Besöksadress: Torsgatan 11, plan 4, Stockholm

Telefon: 010-447 44 00

E-post: info@tillvaxtanalys.se

Webb: www.tillvaxtanalys.se

Organisationsnummer: 202100-6164